

το δόγμα μηδενικής ανοχής, ο εσωτερικός εχθρός και οι επικίνδυνες τάξεις

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΣΗΜΕΡΟ ΤΟΥ

ΘΕΡΣΙΤΗ

(ΚΑΙ ΤΑ ΔΕΚΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΑ)

27/6/2010

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Μετά από πληθώρα αποτυχημένων προβλέψεων κάποια στιγμή η στατιστική πιθανότητα θα έκλεινε το μάτι στον «προφήτη» Κάρολο Μαρξ. Το είχε γράψει πως ο καπιταλισμός θα γεννήσει μόνος του τις συνθήκες της καταστροφής του και θα είχε ίσως δικαιωθεί νωρίτερα αν δεν ευνοούνταν από τραγικές (ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά από δύο παγκόσμιους πολέμους) και ευνοϊκές για αυτόν συγκυρίες, όπως η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού (σάλπισμα για μια ανελέητη λεηλασία των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των ίδιων των πληθυσμών των πρώην «κομμουνιστικών» χωρών, υπό μορφή φθηνού μορφωμένου και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού χωρίς καμιά ασπίδα προστασίας), η καπιταλιστική στροφή της Κίνας και η είσοδος της στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και η δημιουργία ευρύτατων περιοχών ελεύθερης, χωρίς δασμούς, διακίνησης προϊόντων μεταξύ άλλων. Παρόλα αυτά **η συναρμογή πολλών αιτιών επέφερε την σύγχρονη κρίση** η οποία κατ΄ ευφημισμόν μόνο είναι οικονομική καθώς οι επιπτώσεις της στην σφαίρα της πολιτικής εξουσίας, της κοινωνικής ζωής αλλά και στην καθημερινότητα των επιμέρους ατόμων είναι εξίσου σημαντικές και αλληλένδετες με ό,τι συμβαίνει στο πεδίο της εθνικής και διεθνούς οικονομίας. Η απουσία κάποιας **ορατής «ιστορικής ευκαιρίας»** δημιουργεί ένα ασφυκτικό πλαίσιο γύρω από την παγκόσμια αγορά, αλλά καλύτερα να μείνουμε μακριά από τον πειρασμό κάθε νομοτέλειας. Εξάλλου δεν αρκεί ο καπιταλισμός να προσφέρει το σκοινί για τον απαγχονισμό του, πρέπει να βρεθούν και αυτοί/ες που θα φορέσουν τη θηλιά στον λαιμό του. Σε κάθε περίπτωση πάντως μπορεί η κρίση να πατάει τώρα με ιδιαίτερες αξιώσεις το ιστορικό κατώφλι υποσχόμενη πολλά χρόνια διεθνούς οικονομικής ύφεσης, τα σημάδια της θύελλας όμως ήταν ορατά πολύ καιρό πριν.

Εν αρχή λοιπόν ήταν το χάος… μετά ακολούθησαν οι νομπελίστες οικονομολόγοι και μετά… το χάος που αυτοί δημιούργησαν! Ο οικονομικός νεοφιλελευθερισμός, θεωρητικό κατασκεύασμα στα αποστειρωμένα εκμαγεία της οικονομικής διανόησης, ήρθε μετά βαΐων και κλάδων να προσφέρει λύσεις απέναντι στην ύφεση της δεκαετίας του ΄70. Μεγάλο του στοίχημα ήταν η πίστη πως οι αγορές έχουν την

ικανότητα και τη δυνατότητα μέσω του ελεύθερου ανταγωνισμού να αυτορρυθμίζουν τη λειτουργία τους χωρίς κρατική παρέμβαση. Παρελκόμενα αυτού του μοντέλου, που ξεπερνούσε τα στενά όρια της οικονομικής θεωρίας, ήταν η απελευθέρωση του ορίου των απολύσεων, η απελευθέρωση του ωραρίου εργασίας και λειτουργίας καταστημάτων και υπηρεσιών, η ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων,η κατάργηση και επαναδιαπραγμάτευση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας,ο περιορισμός των συνδικαλιστικών παρεμβάσεων. Επίσης η μεγάλη μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα κέρδη των επιχειρήσεων και γενικά η σταδιακή μετακύλιση του κόστους αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης ολοκληρωτικά στους ώμους των ίδιων των εργαζόμενων (μέσω ιδιωτικοποίησης και εμπορευματοποίησης του συστήματος υγείας, της παιδείας, με τον περιορισμό ή και την κατάργηση της μέριμνας για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την αύξηση της συμμετοχής των εργαζομένων στις εισφορές των εργοδοτών σε συνταξιοδοτικά ταμεία - όπου δεν υπήρξε η πλήρης κατάργηση τους που οδήγησε χιλιάδες εργαζόμενους σε επιπλέον δαπάνη σε ιδιωτικές ασφαλίσεις). Το νέο σύνθημα ήταν **«λιγότερο κράτος περισσότερη ανάπτυξη»** και το προσδοκόμενο αποτέλεσμα η διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος **εργασιακής επισφάλειας** που θα επέφερε μεγάλο περιθώριο κέρδους στις επιχειρήσεις.

Οι όποιοι μετασχηματισμοί ενσαρκώνονταν και κυοφορούνταν στα πεδία της οικονομίας και της πολιτικής εξουσίας, όπως είναι φυσικό επηρέαζαν και αλληλεπιδρούσαν με τους μηχανισμούς της κοινωνικοποίησης και ιδίως με τη «βιομηχανία θεαμάτων», αφού αυτή αναλαμβάνει σε μεγάλο βαθμό την αναπαραγωγή στερεοτυπικών αντιλήψεων και την ενστάλαξη προτύπων που επιφέρουν, σχετικά αγόγγυστα, τη διαιώνιση των σχέσεων εξουσίας στο εσωτερικό των κοινωνικών μορφωμάτων. Κατά αυτόν τον τρόπο οι εικονοποιημένες αναπαραστάσεις και προτυποποιήσεις των «αυτοδημιούργητων» που μπορούν και εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που προσφέρει το νέο, «ευέλικτο» περιβάλλον εργασίας, συμπληρώσαν αρμονικά τις πάγιες απαιτήσεις του εκπαιδευτικού συστήματος ενάντια στις «συνεργασίες», την επιτίμηση της χαμηλής απόδοσης και την προώθηση της έννοιας της ανταποδοτικότητας ακόμα και στις διαπροσωπικές σχέσεις. Όλα αυτά (και δυστυχώς όχι μόνο αυτά) διαμόρφώσαν συνθήκες **διάτρησης του κοινωνικού ιστού και της συνοχής στη βάση της αλληλοβοήθειας,** κατάσταση που έγινε ακόμα εντονότερη με την δαιμονοποίηση των ανέργων και των εξαθλιωμένων, συμβαδίζοντας με τη δοξολογία του νέου οικονομικού δόγματος ενάντια στις διογκωμένες παροχές του «σπάταλου» κράτους.

Με αυτόν τον τρόπο τορπιλίζεται μια κρίσιμη πτυχή του «κράτους πρόνοιας» που αφορά **την προσπάθεια «ενσωμάτωσης» των «επικίνδυνων πληθυσμιακών ομάδων»** οι οποίες, σχεδόν στερημένες ουσιαστικών ευκαιριών εργασίας και εξοστρακισμένες από το πεδίο πραγμάτωσης επιθυμιών και ονείρων μακριά από το κοινωνικό προσκήνιο, είναι πιθανό να αναπτύξουν παραβατικές συμπεριφορές. Η απροκάλυπτη επίθεση ενάντια και στα στοιχειώδη δικαιώματα των πληθυσμών αυτών, με τη μηντιακή εναρμόνιση με τα προτάγματα του «νέου μοντέλου» να σκιαγραφεί το περίγραμμα των αναχωμάτων στην πρόοδο και την ευημερία στις μορφές ανέργων, μεταναστών, εξαθλιωμένων και τσιγγάνων, δεν αποτελεί μόνο προγεφύρωμα για την υποκειμενοποίηση της όποιας «αποτυχίας» και την απενοχοποίηση της καπιταλιστικής οικονομίας. Είναι και μορφή επιθετικής ιδεολογικής

άμυνας έναντι της δραματικής αύξησης της ανεργίας που επιφέρει πάντα η νεοφιλελεύθερη στροφή και θωράκισης έναντι των κοινωνικών συνεπειών της. Ταυτόχρονα η «πάλη ενάντια στην τεμπελιά» εξομαλύνει το έδαφος για τη σάρωση εργατικών κατακτήσεων την τελμάτωση του συνδικαλισμού και την πολυδιάσπαση της εργατικής τάξης.

Όπως ήταν αναμενόμενο ο νεοφιλελευθερισμός γοήτευσε τις αστικές τάξεις ανά τον κόσμο καθώς τους παρείχε τη δυνατότητα βίαιης αφαίμαξης της εργατικής τάξης (και του κοινωνικού σώματος γενικότερα) μέσω της υφαρπαγής πόρων που προορίζονταν για την αναπαραγωγή της. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της καταναλωτικής δυνατότητας μισθωτών, συνταξιούχων και αλληλεπιδρώντων με αυτούς κοινωνικών ομάδων, ενώ τα καταναλωτικά πρότυπα συνέχιζαν να ενισχύονται – στο βαθμό που η διαρκής κατανάλωση ήταν η μόνη απάντηση στην υπερπαραγωγή – δημιουργώντας μεγάλη κοινωνική πίεση συνυποδαυλίζοντας, μαζί με άλλα αμιγώς οικονομικά αίτια την επερχόμενη κρίση. Τα νέα τραπεζικά προϊόντα (πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά, στεγαστικά και κάθε είδους δάνεια) «βοήθησαν» στη διατήρηση της αγοραστικής δύναμης και της κατανάλωσης, απαραίτητης για την καπιταλιστική επιβίωση και την συστημική ισορροπία, μεταθέτοντας απλώς την κρίση, η οποία φυσικά επανήλθε με πολύ χειρότερους μέσα από την υπερχρέωση των οφειλετών/τριών για να αποδειχτεί το αυτονόητο: «πως ο καρκίνος δεν καταπολεμάται με ασπιρίνες», αλλά αυτό είναι μια άλλη κουβέντα.

Η προσπάθεια μιας σύντομης περιγραφής των αρχών και των κοινωνικών επιπτώσεων του νεοφιλελευθερισμού έγκειται στο γεγονός ότι, εκτός του ότι με τις όποιες αποχρώσεις του αποτελεί το βασικό μοντέλο διακυβέρνησης που ακολουθούν ακόμα και οι τυπικά ενάντιες σε αυτό σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις, αποτελεί και το ευαγγέλιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Δ.Ν.Τ.), στο οποίο αναζήτησε την σωτηρία της η ελληνική οικονομία και το οποίο αναμένεται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση όχι μόνο του εργασιακού αλλά και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος. Για να γίνουν όμως αντιληπτοί στο σύνολο τους οι κίνδυνοι που εγκυμονεί η νεοφιλελεύθερη στροφή και τα πεδία αγώνα που πρόκειται να «ανοίξουν» στην ελληνική (και όπως φαίνεται όχι μόνο) κοινωνική πραγματικότητα θα πρέπει να δούμε **το γενικότερο μετασχηματισμό που συντελλείται στην φιλοσοφία της διακυβέρνησης και στις μεθόδους άντλησης κοινωνικής συναίνεσης και νομιμοποίησης.**

Πρώτα από όλα όπως γίνεται αντιληπτό οι αναδιαρθρώσεις και τελικά η πλήρης απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων που προωθεί ο νεοφιλελευθερισμός, με επιπτώσεις όχι μόνο στην αγοραστική δύναμη αλλά και συνολικότερα στο βιοτικό επίπεδο ευρύτερων και αλληλεπιδρώντων κοινωνικών ομάδων, δεν μπορεί παρά να οδηγήσουν σε **μετωπική αντιπαράθεση** όλων των πληττόμενων με τον κόσμο των αφεντικών, η εύθραυστη ενότητα του οποίου επίσης διασαλεύεται καθώς η μείωση της δυνατότητας κατανάλωσης μεγάλων κοινωνικών κομματιών αναπόδραστα περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα κερδοφορίας μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Σε αυτή τη σύγκρουση το κράτος αποποιείται το μανδύα του «διαιτητή» και ανερυθρίαστα αποτελεί τον κατασταλτικό βραχίονα που αναλαμβάνει να διασπάσει την αλληλεγγύη των από κάτω και να επιβάλλει την ερημοποιητική τάξη του. Από αυτή την άποψη **οι επαγγελίες για «λιγότερο κράτος» πάνε περίπατο** αφού αντιθέτως απαιτείται ένα ισχυρό και αποφασισμένο κράτος με

αναβαθμισμένες και έτοιμες τις κατασταλτικές του λειτουργίες, κάτι που φάνηκε στην κατακλυσμιαία εφαρμογή του νεοφιλελευθερισμού στη θατσερική βρετανία, όπου η «σιδηρά κυρία» αντιμετώπισε με άγρια καταστολή τους απεργιακούς αγώνες και τις κοινωνικές αντιστάσεις, καταφέρνοντας να διασπάσει υπό το βάρος της ήττας τους δεσμούς της εργατικής τάξης που είχαν εκφραστεί στις πολύμηνες ενιαίες κινητοποιήσεις ανθρακορύχων, λιμενεργατών και σιδηροδρομικών ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις των κλάδων τους.
Η κατασταλτική σκλήρυνση εναρμονίζεται πάντα με έναν έντονο ιδεολογικό πόλεμο όλων των προπαγανδιστικών μηχανισμών, ιδίως των ιδιωτικών Μ.Μ.Ε. που αποτελούν συνήθως παρακλάδια ευρύτερων επιχειρηματικών ομίλων, ενάντια στους αντιστεκόμενους, οι οποίοι συνήθως εγκαλούνται ως «καλοβολεμένοι αργόμισθοι που στέκονται εμπόδιο στην πρόοδο και την εξυγίανση της εκάστοτε εθνικής οικονομίας». Παράλληλα **ο ιδεολογικός πόλεμος** στρέφεται και κατά των «επικίνδυνων πληθυσμών» όπως έχουμε πει, με στόχο την ηθική απαξίωσή τους και το στιγματισμό τους με την κατηγορία του κοινωνικού παρασιτισμού, προλειαίνοντας το δρόμο για τον περιορισμό ή και την πλήρη κατάργηση επιδομάτων κοινωνικής αρωγής και βοήθειας προς τους «οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερους». Αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας ριζώματος του νεοφιλελευθερισμού, πάλι με μηντιακή αρωγή, είναι και **η καλλιέργεια του εθνικισμού**, μιας από τις ικανότερες εφεδρείες για την απόσπαση συναινέσεων, την άμεση υποχώρηση κοινωνικών αγώνων και την εκτόνωση πιθανών αναβρασμών (π.χ. επανεκλογή και ισχυροποίηση της Θάτσερ το 1983 μέσω του σωβινισμού που αναπτύχθηκε πρίν, κατά τη διάρκεια και μετά τον πόλεμο των Φώκλαντς – «Μακεδονικό Ζήτημα» το 1992 εν μέσω έντονων αντιπαραθέσεων, κοινωνικών αγώνων και κρίσης νομιμοποίησης της τότε κυβέρνησης λόγω της απόπειρας άμεσης νεοφιλελευθεροποίησης, το οποίο χρησιμοποίησε και η επόμενη κυβέρνηση για την επαναφορά της κοινωνικής ειρήνης)
Κομμάτι αυτού του διαρκούς κοινωνικού πολέμου είναι και η προσπάθεια εκρίζωσης κάθε κοινωνικής αναφοράς από το πεδίο της εγκληματικότητας. **Το «έγκλημα» αποκτά χαρακτηριστικά φυσικών καταστροφών, αποξενωμένο από τις κοινωνικές συνθήκες που το γεννούν, απλή και επικίνδυνη παραδοξότητα που πρέπει να χτυπηθεί με ιδιαίτερη σκληρότητα.** Με τον τρόπο αυτό γενικεύεται απροκάλυπτα ο πόλεμος ενάντια στους «επικίνδυνους πληθυσμούς» καθώς όχι μόνο δεν υπάρχει μέριμνα για την ενσωμάτωση τους αλλά αχρηστεύεται και κάθε άλλοθι που θα μπορούσε να προσφερθεί στην άνοδο της μικροπαραβατικότητας και του «χαμηλού εγκλήματος» που επιφέρουν τέτοιες πολιτικές. Αντιθέτως οι διακηρύξεις για **μηδενική ανοχή στην εγκληματικότητα, η στρατιωτικοποίηση της αστυνομίας και η σκλήρυνση της ποινικής νομοθεσίας** καταδεικνύουν την προδιάθεση των κυριαρχικών σχηματισμών να ποινικοποιήσουν κάθε «επικίνδυνη» για την κοινωνική ειρήνη συμπεριφορά, κάτι που φαίνεται και από τις συχνές και δυσμενέστερες κάθε φορά μετατροπές στις «αντι» - τρομοκρατικές νομοθεσίες.
Ιδιαίτερα σε περιόδους συστημικής κρίσης όπως συμβαίνει σήμερα και με τη διαφαινόμενη αδυναμία του χρηματοπιστωτικού συστήματος να ρίξει νέα προϊόντα στην αγορά, η όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων ανεβαίνει κατακόρυφα, ενώ ταυτόχρονα ο ανταγωνισμός εντείνεται και στο εσωτερικό του κυριαρχικού σχημα-

τισμού. Συνήθως μια τέτοια κατάσταση οδηγεί σε έναν δυισμό στο εσωτερικό του εξουσιαστικού μηχανισμού, με την κρατική εξουσία – ομογάλακτη με το «μεγάλο Κεφάλαιο» - να δέχεται πιέσεις από τους μεγαλοεπιχειρηματίες για την παραχώρηση ακόμα περισσότερων διευκολύνσεων, οι οποίες δυσχεραίνουν τους χειρισμούς της κρατικής μηχανής για απόσβεση των κοινωνικών κραδασμών. Η κοινωνική πρόσληψη αυτής της κατάστασης οδηγεί σε ενδυνάμωση της αντίληψης ότι τα «κοινοβούλια» είναι (που όντως είναι) θέατρα σκιών όπου συντελλούνται εικονικές μάχες για την προάσπιση της κοινωνικής συνοχής και των κοινωνικών δικαιωμάτων, που όμως όλως τυχαίως δεν είναι εφικτό να καρποφορήσουν υπό των πίεση των «δυσμενών αντικειμενικών συνθηκών». Το αποτέλεσμα είναι το νομιμοποιητικά αποδυναμωμένο κράτος να παίζει το χαρτί της εγκληματικότητας και της κινδυνολογίας για πιθανή υπέρμετρη αύξησή της, αδυνατώντας να υποσχεθεί κήπους της εδέμ. **Η μετατροπή της «ασφάλειας» σε βασικό και αναφαίρετο δικαίωμα του πολίτη** που οφείλει να του παράσχει μια ισχυρή και με πυγμή δημοκρατία, **οδηγεί σε μετατόπιση σύσσωμου του πολιτικού λόγου προς αυτή την κατεύθυνση** με την αριστερά να αποδέχεται σιωπηρά, μη θέλοντας να απομακρυνθεί από τις «ανησυχίες» των εν δυνάμει ψηφοφόρων της, αυτή την κατάσταση επικεντρώνοντας τη «μάχη» της στην «υπεράσπιση των δικαιωμάτων». Μέσα από αυτή τη διαδικασία οδηγούμαστε και στον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας του πολίτη που καθορίζεται από το βαθμό **της εθελούσιας πειθάρχησής του και της προθυμίας του να συναινέσει στα νέα δεδομένα.**

Η περαιτέρω ενστάλλαξη φόβων σε ένα κοινωνικό σύνολο ήδη φοβισμένο από τις διαμορφούμενες αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις και από την ανυπαρξία πολιτικών κοινωνικής αρωγής, με ισοπεδωμένες τις ψευδαισθήσεις που χρόνια έστηνε το κράτος πρόνοιας στην άμμο εύθραυστων ισορροπιών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, ευνοεί τη μετατροπή του σε ένα «θυματοποιημένο σώμα» που αναζητεί την προστασία του από έναν δαιμονοποιημένο και συνεχώς διογκούμενο «εσωτερικό εχθρό». Η συναίνεση και δευτερευόντως η απαίτηση για επιπλέον αστυνόμευση που προκύπτει από προσεκτικά διατυπωμένα ερωτηματολόγια που «ιχνηλατούν» την κοινωνική πειθαρχία, είναι ενδεικτικά όχι μόνο επιτυχημένων χειρισμών από το κυριαρχικό στρατόπεδο στην άντληση νομιποιήσης των χειρισμών τους μέσω του φόβου, αλλά και μιας διαδικασίας συντηρητικοποίησης του κοινωνικού σώματος, όξυνσης της διάρρηξης του κοινωνικού ιστού και απαξίωσης της αλληλεγγύης μέσα από την καλλιεργούμενη αναλγησία των λιγότερο πληττόμενων έναντι των «αποτυχημένων». Μια κοινωνία που για χρόνια δηλητηριαζόταν από τα πρότυπα της ατομικής ανέλιξης και της αναγνωρισιμότητας μέσω της κατανάλωσης είναι ακόμα ευκολότερο να προσχωρήσει στον σκληρό πυρήνα του **homo hominis lupus** (για τον άνθρωπο, ο άνθρωπος είναι λύκος).

Η «μηδενική ανοχή» δεν είναι απλά μια τακτική, μια μέθοδος αντιμετώπισης «έκρυθμων καταστάσεων». **Είναι μια δομική εξέλιξη της καταστολής στα χρόνια του επελαύνοντος νεοφιλελευθερισμού, ένα στρατήγημα στοχοποίησης, εγκληματοποίησης, αποκλεισμού και διαίρεσης των «επικίνδυνων τάξεων».** Η μηδενική ανοχή είναι το πειθαρχικό μοντέλο διαχείρισης της φτώχειας και των «επικίνδυνων κοινωνικών ομάδων». Οι «επικίνδυνες τάξεις» μπορούν ανά περιόδους και συγκυρίες να «εναλλάσσονται»: από τους μαύρους και ισπανόφωνους των αμερικάνικων γκέτο, στους μουσουλμάνους μετανάστες, στους απεργούς, στην «ανήσυχη» νεολαία, στις ριζοσπαστικές κοινωνικές και πολιτικές ομάδες και πάλι πίσω στο «υποπρολεταριάτο» των μητροπόλεων…Πρόκειται για μια ξεκάθαρη ταξική και φυλετική μέγγενη που αναμασάει λόγους υπεράσπισης του Συντάγματος, της νομιμότητας και του «δικαιώματος της κοινωνίας στην ασφάλεια».

Ξεκίνησε μεθοδευμένα στα μέσα της δεκαετίας του 90 στην πόλη της Νέας Υόρκης για να απλώσει το «επιτυχημένο» της παράδειγμα όχι μόνο στις άλλες πόλεις των ΗΠΑ αλλά και στην εδώ πλευρά του Ατλαντικού. Παντού και πάντα με τις ίδιες λογικές, με την ίδια εκφορά λόγου. **Η θεωρία «του σπασμένου τζαμιού»** (της θεωρίας δηλαδή που έλεγε πως αν σε μια γειτονιά αγνοήσουμε ως ήσσονος σημασίας γεγονός τον «βανδαλισμό» ενός τζαμιού, σύντομα αυτή η γειτονιά θα γίνει κέντρο βαριάς εγκληματικότητας) θα γινόταν η φτηνή και ευκολόπεπτη ρητορεία για μια καθολική κυριαρχική μετατόπιση: **ο φόβος έπρεπε να αντικαταστήσει οποιαδήποτε άλλα κοινωνικά αντανακλαστικά, η ασφάλεια να γίνει το κοινωνικό επίδικο αλλά και το σημείο διευθέτησης όλων των κοινωνικών σημασιών και συμπεριφορών.** Η ποινικότητα απλώνεται έτσι σε όλο το φάσμα της κοινωνικής ζωής.

Βασικός ιδεολογικός άξονας των νέων δογμάτων ασφάλειας είναι η παραγωγή εξατομικευμένων εικόνων της παραβατικότητας και των «εγκληματιών», **η «φυσικοποίηση» ή «ουδετεροποίηση»** του φαινομένου της εγκληματικότητας (η απόσπασή του δηλαδή από οποιαδήποτε κοινωνική του σύνδεση αιτίας-αιτιατού). Η «προνοιακή» αναπαράσταση του παρεκκλίνοντος ως «αναξιοπαθούντος υποκειμένου» σε κατάσταση ανάγκης υποχωρεί (θεωρία που έθρεψε τα προηγούμενα μοντέλα κοινωνικής εκπειθάρχισης και σωφρονισμού) και στη θέση του ξεφυτρώνουν **θεωρίες «ηθικής ένδειας» των «εγκληματογόνων» κοινωνικών κομματιών.** Οι θεωρητικοί της μηδενικής ανοχής αρέσκονται και σε παιχνίδια λέξεων: ο εγκληματίας δεν είναι πια μια φιγούρα «deprived» (υλικά στερημένος δηλαδή,

προϊόν της ταξικότητάς του) αλλά «depraved» (δηλαδή ηθικά και πνευματικά ανεπαρκής). Το ευρωπαϊκό παράδειγμα σε αυτό δεν είναι άλλο παρά ο τρόπος που ο κυρίαρχος λόγος ξεδιπλώθηκε λίγα χρόνια πριν στην εξέγερση των γαλλικών γκέτο, αναφορικά με την «τυφλή βία» των νεολαίων των προαστίων. Ο κοινωνικός χρόνος καθορίζεται **ως ένα πεδίο διαρκούς συναγερμού**: οι «μόνιμες» απειλές απαιτούν ένα ειδικό καθεστώς, **το καθεστώς έκτακτης ανάγκης**. Εκτός από θύτες όμως το νέο μοντέλο αναζητά και θύματα: μέσα σε αυτό το πλαίσιο **η καθολική θυματοποίηση** «μιας κοινωνίας που πλήττεται από το έγκλημα» συνδέει το «κοινό καλό» με τη διαχείριση του «προβλήματος». Εκεί συντελείται και μια κορυφαία ιδεολογική αντιστροφή της αστικής δημοκρατίας: **η μετακύλιση (σε κατάσταση μόνιμης έκτακτης ανάγκης) σε ένα ποινικό κράτος είναι απαραίτητη προκειμένου να περισωθούν οι «ατομικές ελευθερίες»** (οι οποίες συναρθρώνονται πλέον αποκλειστικά με την «κοινωνική απαίτηση» για ασφάλεια), το ίδιο το Σύνταγμα. Η δημόσια τάξη γίνεται το φίλτρο αλλά και ο σκοπός των «ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών».

Παντού και πάντα η εγκαθίδρυση (με τις εκάστοτε κοινωνικές ιδιαιτερότητες) έφερνε παρόμοια αποτελέσματα: γεωγραφική στοχοποίηση «εγκληματογόνων» περιοχών και «επικίνδυνων πληθυσμών», στόχευση στη **μικροπαραβατικότητα** ως την πλέον κοινωνικά ορατή στις πόλεις αλλά και ως σημείο απόσπασης κοινωνικών συμμαχιών στον «πόλεμο κατά του εγκλήματος», ιλιγγιώδης ανάπτυξη των τεχνολογικών μέσων επιτήρησης, τεράστια αύξηση στον αριθμό του αστυνομικού προσωπικού, ολοκληρωμένα μοντέλα διαχείρισης του εγκλήματος με «λογιστικά» πρότυπα (σύστημα HRO, CompStat κτλ) μείωσης των στατιστικών του «εγκλήματος»-μεγέθυνσης απόδοσης τιμωρίας. Την ίδια στιγμή η «προνοιακή» πλευρά της αντιμετώπισης όχι μόνο της παραβατικότητας αλλά και συνολικά των κοινωνικών ζητημάτων υποχωρεί: από τις δαπάνες για την υγεία ως τα προγράμματα απεξάρτησης και «επανένταξης».

Τα αποτελέσματα είναι ορατά άμεσα και τα βιώνουν στο πετσί τους οι παραδοσιακοί πελάτες της κρατικής καταστολής: οι μειονότητες, η νεολαία, τα ριζοσπαστικά κοινωνικά κομμάτια επιβεβαιώνοντας τον χρυσό κανόνα, φαύλο κύκλο του σωφρονισμού και της κοινωνικής εκπειθάρχησης: **οι μεταβαλλόμενες αναπαραστάσεις σχετικά με τον εγκληματία, προσανατολίζουν την κοινωνική δράση του τιμωρητικού συστήματος αυξάνοντας τα ποσοστά εγκλεισμού, τα οποία, με τη σειρά τους, επηρεάζουν την ποιότητα της αναπαράστασης.** Ο αριθμός των κρατουμένων υπερπολλαπλασιάζεται, οι ποινές μεγαλώνουν, η ομηρία του εγκλεισμού γίνεται καθημερινότητα για όλους αυτούς που κουβαλάνε τις «επικίνδυνες» κοινωνικές τους ταυτότητες.

Στο ευρωπαϊκό έδαφος το μοντέλο της «μηδενικής ανοχής» διαρθρώνεται διαφορετικά από το αντίστοιχο αμερικάνικο καθώς ο κοινωνικός ανταγωνισμός των «από κάτω» στην Ευρώπη (και τα υπολείμματα του κράτους πρόνοιας), ωθούν σε «ηπιότερες» μορφές: η ποινικοποίηση των «επικίνδυνων τάξεων» και της διαχείρισης της φτώχειας φιλτράρονται μέσα από αστυνομικούς μηχανισμούς και θεσμικά μέτρα που αναπαράγουν περισσότερο λογικές κοινωνικού πανοπτισμού και εκπειθάρχησης παρά λογικές «σωφρονιστικού ολοκληρωτισμού», διαίρεσης και αποκλεισμού που κατά κόρον διεξάγεται στις ΗΠΑ. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο κοινωνικού πανοπτισμού εντάσσονται διάφορες μορφές «κοινωνικών υπηρεσιών» οι

οποίες δρώντας στο όνομα της επανένταξης, συμπληρώνουν τον κρατικό έλεγχο στους «παρεκκλίνοντες» πληθυσμούς.
Αν λοιπόν οι «ηπιότερες» μορφές καταστολής των «επικίνδυνων» κοινωνικών ομάδων στα μέρη μας φλερτάρουν παρά μόνο σποραδικά με τους νομοτελειακούς ολοκληρωτισμούς τους, με τις θεσμικές μαύρες τρύπες και το αστυνομικό κράτος, η λεγόμενη οικονομική κρίση ήρθε να σημασιοδοτήσει εκ νέου αυτό το φλερτ…

μηδενική ανοχή α λα Γκρέκα…

«Και όλα αυτά θα γίνουν με κεντρικό μήνυμα τη μηδενική ανοχή στην ανομία…» από τον εναρκτήριο λόγο του Χρυσοχοΐδη στην τελετή παράδοσης του υπουργείου

Είναι γεγονός πως η 11η Σεπτέμβρη 2001 με την επίθεση στην καρδιά του αμερικάνικου κράτους, μοιάζει αρκετά μακρινή, είναι όμως αυτή που και συμβολικά καθόρισε παγκόσμια την είσοδο στην εποχή και την τοπολογία της «ασφάλειας».
Για το ελληνικό κράτος και τον εκσυγχρονισμό των θεσμών και μηχανισμών ασφάλειας, **περίοδοι ορόσημο**, είναι σε θεσμικό-ιδεολογικό επίπεδο **οι πρώτες δίκες των ένοπλων οργανώσεων το 2002** και βέβαια σε επίπεδο θεσμικό και τεχνικό (υπο την έννοια του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού) **οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004** όπου για πρώτη φορά εφαρμόστηκε σε ευρεία κλίμακα και υπό καθεστώς έκτακτης ανάγκης το δόγμα της μηδενικής ανοχής.
Αυτό όμως που αποτελεί πλέον κοινή πεποίθηση είναι πως τα γεγονότα που ακολούθησαν την δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου τον Δεκέμβρη του 2008 είναι αυτά που συνεχίζουν να δίνουν τόνο στην εξελισσόμενη κατασταλτική στρατηγική του ελληνικού κράτους. Και αυτό γιατί **ο Δεκέμβρης του 08 αποτέλεσε ένα ποιοτικό και ποσοτικό άλμα της κοινωνικής αντιβίας**, της ριζοσπαστικοποίησης μεγάλου κομματιού της ελληνικής κοινωνίας, αποτέλεσε πεδίο συνύπαρξης και εξεγερτικής σύμπραξης των επικίνδυνων τάξεων και των ριζοσπαστικών πολιτικών ταυτοτήτων και κυρίως ένα γόνιμο πεδίο για τους επερχόμενους κοινωνικούς αγώνες: **ένα σημείο ιστορικής «ασυνέχειας» της κοινωνικής σύγκρουσης και του ανεξέλεγκτου** που δεν υπάκουε όχι μόνο σε θεσμισμένους φορείς αλλά και στις ιστορικές «νομοτέλειες» των κοινωνικών αγώνων (έτσι όπως προσλαμβάνονται από την κυρίαρχη λογική ή και την προοπτική της αριστεράς). Έτσι οι αντιμαχόμενες πλευρές κράτους και εξεγερμένων δεν μπορούσαν να έχουν ένα «κοινό» πεδίο διαλόγου και συναίνεσης παρά μόνο τη σύγκρουση στο δρόμο. **Η εξέγερση του Δεκέμβρη αποτέλεσε τομή για το πεδίο των κοινωνικών αγώνων,** γιατί δεν μπόρεσε να ενταχθεί σε κυρίαρχα σχήματα ανάλυσης, να εξάγει

κοινωνιολογίστικα «συμπεράσματα» και «νομοτέλειες», ιεραρχήσεις και ηγετικές περσόνες, παρά μόνο να δώσει πλήθος αμφισβητήσεων. Και κυρίως να δώσει ένα καταλυτικό χτύπημα κοινωνικής απονομιμοποίησης στο υπάρχον, να επανεισάγει στις κοινωνικές απαντήσεις την διάχυτη κοινωνική αντιβία.

Η μεταδεκεμβριανή απάντηση του ελληνικού κράτους στόχευσε ξεκάθαρα σε δύο στόχους: **την προσπάθεια απόσπασης κοινωνικών συμμαχιών και δημιουργίας κοινωνικού συντηρητικού πόλου ως «αντίπαλου δέους»** στα κοινωνικά κομμάτια που βρίσκονταν διαρκώς στο δρόμο (και σε τροχιές σύγκρουσης) και δεύτερον **καθολική επίθεση στον «εσωτερικό εχθρό»**, όλες και όλους αυτούς-ες δηλαδή που γεννήθηκαν από (και γέννησαν τις) φωτιές του Δεκέμβρη. Στο πρώτο κομμάτι δηλωτική είναι η προσπάθεια «ανακατάληψης» από τις μηχανές της καταστολής των χαμένων (από τον Δεκέμβρη) χωροταξικών και κοινωνικών εδαφών, τα πολυδιαφημιζόμενα πογκρόμ εναντίον των μεταναστών και η ξεκάθαρη συμμαχία (χωρίς προσχήματα) ακροδεξιών και δυνάμεων καταστολής (το περίφημο «πείραμα» του Αγίου Παντελεήμονα). Στο δεύτερο στόχο, κομβικό ρόλο έπαιξε **ο ιδεολογικός πόλεμος** ενάντια στα πιο ριζοσπαστικά κοινωνικά κομμάτια, η διαρκής κατασταλτική απειλή στο δρόμο (με όρους σχεδόν δολοφονικούς) και **η απόπειρα αποπολιτικοποίησης, απονοηματοδότησης και εγκληματοποίησης του κοινωνικού ριζοσπαστισμού.**

Αυτό το μοντέλο κατασταλτικής στρατηγικής είχε όμως ημερομηνία λήξης: η περίοδος γενικότερης κοινωνικής αστάθειας, η επερχόμενη σαρωτική κρίση της ελληνικής οικονομίας απαιτούσε άλλου είδους διευθετήσεις. Η επιλογή της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης, ο ερχομός του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία ήταν μια βαθιά συστημική επιλογή: κρίθηκε ως καταλληλότερη για να διαχειριστεί, να εκτονώσει και να σωφρονίσει **τη διάχυτη κοινωνική δυσαρέσκεια σε συνθήκες ισχυρής καπιταλιστικής και θεσμικής κρίσης.** Η όξυνση και «ποιοτικοποίηση» λοιπόν της καταστολής και του ελέγχου ως ευρύτερη στρατηγική δεν είναι μία ακόμη επιλογή των κυρίαρχων σε περίοδο γενικότερης αστάθειας: **είναι η μοναδική επιλογή (ελλείψει οποιασδήποτε άλλης) απέναντι στις κοινωνικές πολώσεις.** Όπως επίσης αναγκαία ήταν η συνολική επανατοποθέτηση του ιδεολογικού της πλαισίου: η κρίση κοινωνικής απονομιμοποίησης και απαξίας των θεσμών και κρατικών μηχανισμών (πόσο μάλλον της λαομίσητης ΕΛ.ΑΣ) απαιτούσε για τους πολιτικούς διαχειριστές τη χρήση νέας γλώσσας, νέων κωδίκων, νέων συμβολαίων, για την επαναδιευθέτηση των κοινωνικών συμμαχιών και της συναίνεσης στην κατασταλτική στρατηγική. Τα συντηρητικά κοινωνικά αντανακλαστικά έπρεπε να τραφούν όχι πια μόνο με φοβίες αλλά και με επιχειρήματα συνταγματικής νομιμότητας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής ειρήνης: *«Ο φόβος φωλιάζει στις ψυχές των ανθρώπων και ταυτόχρονα εξαιτίας αυτού τίθενται σε αμφισβήτηση τα δικαιώματα, οι ελευθερίες, το Σύνταγμα. Τα συνταγματικά δικαιώματα τίθενται σε αμφισβήτηση είτε από τη μία πολιτική αντίληψη που λέει ότι πρέπει να περιστείλουμε κι άλλο τα πολιτικά δικαιώματα προκειμένου να εξασφαλίσουμε ασφάλεια είτε από την άλλη πλευρά, όπου η βία που παράγει αυτή η νέα κοινωνική πραγματικότητα επιχειρεί να πιέσει την κοινωνία και να προκαλέσει φόβο…»* Μιχάλης Χρυσοχοΐδης (εναρκτήρια ομιλία του στο κοινοβούλιο).

Από τη διασπορά φόβου και κοινωνικής πόλωσης λοιπόν περνάμε στην εποχή της «πυγμής και δημοκρατίας». Από τη «δημόσια τάξη στην προστασία του πολίτη». Το

δόγμα μηδενικής ανοχής αποκτά δημοκρατική σάρκα και οστά και αυτό δεν αφορά μονάχα το επίπεδο των διακηρύξεων. Δεν πετάει στον κάλαθο των αχρήστων τις «κατακτήσεις» των κατασταλτικών στρατηγικών των προηγούμενων ετών. Κάθεται βολικά πάνω τους και τις αναδιατάσσει.

ΣΥΛΛΑΒΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΑΝΟΧΗ

Το πώς αρθρώνεται ο λόγος της στρατηγικής της καταστολής δεν έχει να κάνει μόνο με τις κάθε φορά κοινωνικές συγκυρίες. Αν κάτι αλλάζει τον τελευταίο καιρό είναι πως σε αντίθεση με άλλους μηχανισμούς και θεσμούς του ελληνικού κράτους (που υπολείπονται) αρχίζει και **συγκροτεί ένα σκληρό πυρήνα κατευθύνσεων, ιδεολογίας και modus operandi**. Ο «εκσυγχρονισμός» βέβαια της καταστολής, για να ανταποκρίνεται στις «νέες προκλήσεις», στο επίπεδο του λόγου που παράγει, δεν κάνει τίποτα άλλο παρά **να εμπλουτίζει με νεόκοπα κυριαρχικά ιδεολογήματα, παλιές καλές συνταγές.** Βασικό κομμάτι, αποτελεί η επανονοματοδότηση **του δημόσιου χώρου ως τοπολογίας της δημόσιας τάξης**: *«η ιερότητα των δημόσιων χώρων είναι αναγκαία για την ζωή μέσα στην πόλη και a contrario, η «αταξία» στην οποία αρέσκονται οι ενδεείς τάξεις, αποτελεί το φυσικό έδαφος του εγκλήματος»* έγραφε το 1997 το περιοδικό city –έκδοση Ινστιτούτο Μανχάταν- think tank της μηδενικής ανοχής. Ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης τον 10/09 δήλωνε στη βουλή: *«Δεδομένης της οικονομικής κρίσης και των αυξημένων μεταναστευτικών ροών, δημιουργείται ένα εκρηκτικό μίγμα παράνομων και αντικοινωνικών συμπεριφορών που διαμορφώνουν ένα τριτοκοσμικό σκηνικό παρακμής στις μεγάλες πόλεις, ιδιαίτερα σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.»* **Η στοχοποίηση των «επικίνδυνων πληθυσμών»** δεν θα μπορούσε να είναι πιο ξεκάθαρη: ο William Bratton (υπεύθυνος στα θέματα ασφαλείας επί δημαρχίας Τζουλιάνι- στην Ν. Υόρκη) δήλωνε ότι *«στην Νέα Υόρκη ξέρουμε ποιος είναι ο εχθρός. Είναι οι «squeegee men»* (απαξιωτικός όρος που χρησιμοποιείται για το υποπρολεταριάτο -άστεγοι, νεόπτωχοι, αλκοολικοί κτλ.- των μεγαλουπόλεων). Ο εδώ δήμαρχος Νικήτας Κακλαμάνης έχει να τα βάλει με περισσότερους: *«Το μεγάλο πρόβλημα της καθαριότητας στην Αθήνα οφείλεται στην υπαίθρια διαβίωση μεγάλου αριθμού μεταναστών, στις παράνομες αγορές μικροπωλητών, στις καθημερινές πορείες στο κέντρο της πόλης και στην ανεξέλεγκτη αφισοκόλληση των κομμάτων».* Η στόχευση στην μικροπαραβατικότητα τίθεται ως αιχμή του δόρατος, δημιουργώντας όπως ο υπουργός διαρκώς διατυμπανίζει μια **«εικόνα ασφάλειας» στους δρόμους**: *«Στρατηγική προτεραιότητά μας αποτελεί επίσης η συνεργασία κοινωνίας και αυτοδιοίκησης, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικότερα τη*

μικρομεσαία εγκληματικότητα και τα προβλήματα που την προκαλούν.» Η δημοτική αστυνομία του δήμου Αθηναίων σε μνημόνιό της τον 1/2010, αναφέρει μεταξύ των άλλων: *«Μαζικά στο ιστορικό κέντρο της και μεμονωμένα αλλά το ίδιο ή και περισσότερο επικίνδυνα στις σκοτεινές γειτονιές της. Λαθρομετανάστευση, πορνεία, ναρκωτικά, παράνομο εμπόριο, κοινή εγκληματικότητα, κοινωνική περιθωριοποίηση και ανθρώπινη εξαθλίωση.»* Η αναφορά της «ανθρώπινης εξαθλίωσης και περιθωριοποίησης» σε κάθε ρητορεία για το έγκλημα σκοπό έχει **να ταυτίσει την εικόνα της εξαθλίωσης με μια επικίνδυνη κοινωνική βία, όπου η κλίμακα «κοινωνικής επικινδυνότητας» κάθε «εγκλήματος» ισοψηφίζεται**: το παράνομο εμπόριο ρούχων των αφρικανών μεταναστών με το εμπόριο ναρκωτικών. Η «λαθρομετανάστευση» με την σωματεμπορία. (ολόκληρο το θαυμαστό μνημόνιο της δημοτικής αστυνομίας που θα ζήλευε και ο δήμαρχος Τζουλιάνι στο http://www.cityofathens.gr/files/Paravatikotita_08_02_10.pdf) Η κοινωνική σύγχυση για τους κινδύνους που «απειλούν τους πολίτες», ο αυτονόητος «συμψηφισμός» παραβατικών συμπεριφορών είναι βασικό κομμάτι τόσο της απόπειρας **καθολικής θυματοποίησης της κοινωνίας** από την εγκληματική βία, όσο και της διαμόρφωσης μιας κοινής, **ομογενοποιημένης αναπαράστασης και πρόσληψης** από την κοινωνία της «διάχυτης εγκληματικής βίας»: *«Εκεί όμως που ο πολίτης πραγματικά τρομάζει είναι όταν βλέπει ότι μέρα με τη μέρα διαπιστώνει ότι στις παραδοσιακές μορφές εγκληματικότητας προστέθηκαν κι άλλες πιο σύγχρονες ως επί το πλείστον πιο βίαιες και πιο πολύπλοκες. Αυτές οι συμπεριφορές, βίαιες και αντικοινωνικές, αναπτύσσονται πλάι με το κοινό έγκλημα και γίνονται πιο σκληρές και αμείλικτες. Βρίσκονται σε έξαρση. Αυξήθηκαν οι ανθρωποκτονίες κατά 13%, οι υποθέσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης κατά 62,27%, οι υποθέσεις ναρκωτικών κατά 13% και οι εκβιασμοί κατά 60%. Από την αρχή του έτους είχαμε 221 εμπρησμούς και φθορές σε τράπεζες, 14 επιθέσεις σε Αστυνομικά Τμήματα, και 499 φθορές σε αυτοκίνητα!».* Ο υπουργός ταυτίζει την σωματεμπορία, τις ανθρωποκτονίες, το ναρκεμπόριο, με τις επιθέσεις στα τμήματα και τους εμπρησμούς τραπεζών. Η «φυσικοποίηση» ή «ουδετεροποίηση» του φαινομένου της εγκληματικότητας (η απόσπασή του δηλαδή από οποιαδήποτε κοινωνική του σύνδεση αιτίας-αιτιατού) είναι ένας ακόμη βασικός ιδεολογικός πόλος στοχοποίησης του «παραβατικού υποκειμένου», αλλά και σημείο διατύπωσης **του μόνιμου καθεστώτος έκτακτης ανάγκης**. Και πάλι ο υπουργός: *«Εάν στην άνοδο της μικρής και μεσαίας εγκληματικότητας, την ενδυνάμωση του οργανωμένου εγκλήματος και την επανεμφάνιση της τρομοκρατίας, προσθέσουμε τους κινδύνους και τις απειλές που μας θέτει η φύση λόγω της κλιματικής αλλαγής, τα πάσης φύσεως ατυχήματα που δύναται να προέλθουν από την τεχνολογία, και πλέον την οικονομική κρίση, αντιλαμβανόμαστε ότι για τα δεδομένα της Ελλάδας, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια πρωτοφανή «κρίση ασφάλειας» που δυναμιτίζει τα θεμέλια οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους.»* Το κράτος, επανεπενδύει την κοινωνική του χρησιμότητα. (έχοντας εγκαταλείψει προ πολλού το ρόλο του «διαιτητή» μεταξύ των «παραγωγικών δυνάμεων», το ρόλο του ως βηματοδότη της «κοινωνικής ειρήνης» και της «κοινωνικής πρόνοιας»), **στην επαναφορά της «αξίας» της ασφάλειας ως απάντησης στον «γενικευμένο κοινωνικό κίνδυνο» αλλά και ως γενεσιουργό κοινωνικής ευμάρειας**: *«Η ασφάλεια είναι εκείνη που θα επιτρέψει στους πολίτες να βιώσουν απερίσπαστα τις συνταγματικά κατοχυρωμένες*

ελευθερίες τους και να δημιουργήσουν συνθήκες ευημερίας.» Και βέβαια **η δημόσια ασφάλεια γίνεται φίλτρο και παραγωγός της κοινωνικής ελευθερίας και των δικαιωμάτων**, ολοκληρώνει την δημοκρατία, σε μια γνώριμη μεταστροφή της πραγματικότητας. Και πάλι ο υπουργός: *«Διότι χωρίς ασφάλεια κάθε φορά θα βρίσκονται διάφοροι «σωτήρες» να επιμένουν ότι πρέπει να περιστείλουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα.»*
Ταυτόχρονα η τεχνολογική και τεχνοκρατική διαχείριση της «κοινωνικής ανασφάλειας» ακολουθεί την (νεοϋρκέζικη) πεπατημένη: *«...μέσα σε 5 χρόνια η Νέα Υόρκη αυξάνει τον αστυνομικό της προϋπολογισμό της κατά 40% και προσλαμβάνει 12 χιλιάδες αστυνομικούς. Συγκριτικά, οι κοινωνικές υπηρεσίες της πόλης βλέπουν στο ίδιο διάστημα τις πιστώσεις του να περικόπτονται κατά το ένα τρίτο και χάνουν 8 χιλιάδες θέσεις εργασίας...»* (στοιχεία από το βιβλίο του Loic Waquant «οι φυλακές της μιζέριας»). Οι 15 χιλιάδες νέες προσλήψεις αστυνομικών την επόμενη 5ετία, η απαξίωση έστω και των υποτυπωδών υποδομών «κοινωνικής προστασίας» (κέντρα απεξάρτησης, αποασυλοποίησης «ψυχασθενών», επανένταξης κρατουμένων κτλ) είναι η σοσιαλδημοκρατική ελληνική απάντηση στον «αμερικάνικο σωφρονιστικό ολοκληρωτισμό». Ταυτόχρονα υλοποιείται ένα μεγάλο πρόγραμμα κατασκευής βάσης δεδομένων (GIS) *«χαρτογράφησης εγκληματικότητας- εντοπισμός εγκληματογόνων περιοχών και προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο και εκπόνηση ειδικών επιχειρησιακών σχεδίων αντεγκληματικής δράσης με βάση συγκεκριμένα προβλήματα ανά περιοχή»* (από το επίσημο site του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη) που αντιστοιχεί στο περίφημο Compstat των ΗΠΑ αλλά και τη μέθοδο HROs (High Rate Offenders), τον εντοπισμό δηλαδή κοινωνικών ομάδων οι οποίες εμφανίζουν «υψηλό ποσοστό εγκληματικότητας» προκειμένου να ληφθούν μέτρα «επιλεκτικής εξουδετέρωσης» (μέσα σε αυτό το πλαίσιο ανήκει και ο θεσμός του «αστυνομικός της γειτονιάς»). Μήπως εξάλλου αυτό δεν είναι ήδη μια πραγματικότητα για τις «εγκληματογόνες» κοινωνικές ομάδες, που συνεχίζει χρόνο με το χρόνο να επιταχύνεται; Μια μόνο ματιά στην στατιστική των έγκλειστων στις ελληνικές φυλακές αρκεί: από 7280 το 1999 στους 12736 το 2009 (χωρίς βέβαια να υπολογίζονται οι πολλές χιλιάδες «αόρατοι» κρατούμενοι «λαθρο»μετανάστες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, στα αστυνομικά τμήματα και στα αστυνομικά μέγαρα τύπου Πέτρου Ράλλη, με μοναδικό τους «αδίκημα» την παράνομη είσοδο στον ελληνικό παράδεισο). Δεν θα πρέπει εδώ να παραβλέψουμε και την θεσμική σκλήρυνση απέναντι στην «εγκληματικότητα»: μέγιστες ποινές για ήσσονος σημασίας αδικήματα. Έτσι δημιουργήθηκε ο «υπερπληθυσμός» των ελληνικών φυλακών τα τελευταία χρόνια έτσι τέθηκαν υπό την σωφρονιστική απειλή χιλιάδες μικροπαραβατών (ας μην ξεχνάμε πως τον Οκτώβρη-Νοέμβρη του 2008, οι εξεγέρσεις και κινητοποιήσεις σχεδόν σε όλες τις ελληνικές φυλακές έθεσαν αυτήν την «δικαστική ανελαστικότητα-εκδικητικότητα» σε πρώτο πλάνο).

Η αλλαγή της ονομασίας του πρώην υπουργείου Δημόσιας Τάξης σε υπουργείο Προστασίας του Πολίτη δεν είναι μια φαινοτυπική και για λόγους εσωτερικής κατανάλωσης μετονομασία. Ούτε πρόκειται απλά για μια σοσιαλδημοκρατική **μετατόπιση των συμβολισμών της καταστολής** απέναντι σε άγαρμπες έννοιες μπετόν αρμέ όπως αυτή της δημόσιας τάξης (που ανακαλούν εικόνες χωροφυλακίστικες). Πρόκειται περισσότερο για ένα νοηματικό άλμα, **για το πώς ερμηνεύει (και σε δεύτερο χρόνο αναπαριστά και «πιστοποιεί») πλέον η αστική δημοκρατία την ταυτότητα των κοινωνικών καταστάσεων.** Βρισκόμαστε στο πεδίο λοιπόν μιας κατάστασης που απαιτεί μια μόνιμη «κρατική προστασία». Μια κατάσταση διαρκούς ανασφάλειας και διάχυτου κινδύνου. Μέχρι πρότινος η υπηρεσία προστασίας του πολίτη αφορούσε αποκλειστικά την κινητοποίηση του κρατικού μηχανισμού σε περίπτωση «ακραίων φυσικών φαινομένων»: πλημμύρες, χιονοπτώσεις, σεισμοί κτλ. Αυτή λοιπόν η «εννοιολογική» μετατόπιση της δημόσιας τάξης και της «αποκατάστασής» της κληροδοτεί στην όποια «παραβατικότητα» (και στον «παραβάτη») τη λογική μιας «φυσική κατάστασης» (αποσπά δηλαδή από την όποια πράξη, κάθε πολιτικό-κοινωνικό περιεχόμενο αιτίας-αιτιατού) και ταυτόχρονα ανυψώνει την κατασταλτική στρατηγική σε κάτι εξίσου «αυτονόητο», σε κάτι εξίσου «φυσικό». Ταυτόχρονα στο επίπεδο του κοινωνικού συμβολισμού ο Πολίτης (για την προστασία του οποίου γίνονται όλα) δεν είναι πια ένα ενιαίο πολιτικό υποκείμενο, αλλά ένα κοινωνικό σώμα, που επιλέγει ανάμεσα σε δύο αντιμαχόμενες πλευρές: την πλευρά του υγιούς, του κανονικού, του νομοταγούς πολιτικού υποκειμένου και εκείνη που εκπίπτει αυτών των τίτλων και στιγματίζεται ως ο άλλος, ο εν δυνάμει εχθρός, ως ο πολίτης ενάντια στον Πολίτη: οι μετανάστες, οι εξαθλιωμένοι, οι εξεγερμένοι, οι μειονότητες, όλοι αυτοί που διαρκώς στιγματίζονται ως φορείς «ανομίας». Δεν πρόκειται για παιχνίδια λέξεων, αλλά για μια επιταχυνόμενη επίθεση ενάντια στην κοινωνία.

«Καμιά περιοχή δεν είναι άβατο» δήλωνε με έμφαση ο υπουργός Προ.Πο. όταν εκπονούσε τα σχέδια της «ανακατάληψης» των Εξαρχείων τον Νοέμβρη του 2009. Όπως και έγινε: η γειτονιά των Εξαρχείων έγινε ορατά πλέον (γιατί ποτέ δεν είχε πάψει να είναι στο στόχαστρο διαφόρων κατασταλτικών στρατηγικών εδώ και δεκαετίες) μια κατεχόμενη ζώνη. Τα κατεχόμενα από κάθε είδους αστυνομία Εξάρχεια, **είναι μια συμβολική αρχή,** εδαφικοποιημένη ενάντια σε μια γειτονιά που εδώ και δεκαετίες αποτελεί παραδοσιακά, εργαστήρι ζυμώσεων και κοινωνικών συγκρούσεων. Μια μικρή «ρεβάνς» του μηχανισμού της αντιεξέγερσης που προσπαθεί και στο επίπεδο του συμβολικού να αποεδαφικοποιήσει κάθε εστία αντίστασης.

Στην περίοδο που διανύουμε, με τη βαθιά κρίση να πλήττει μαζικά τεράστια κοινωνικά κομμάτια, με ταχύτητες παραγωγής κοινωνικής εξαθλίωσης που ποτέ στο μεταπολεμικό παρελθόν της δεν είχε βιώσει η ντόπια κοινωνία, το «έγκλημα» και οι «κατασταλτικές του λύσεις» **δεν έχουν μόνο φυσικούς φορείς τους νεόπτωχους αλλά και συγκεκριμένο και ταξικά προσδιορισμένο έδαφος: τις γειτονιές τους.**

«Πλέον, μέσω του δικτύου Police on Line και με εργαλείο το Γεωγραφικό Σύστημα Χαρτογράφησης της Εγκληματικότητας, το λεγόμενο G.I.S., μπορούμε να έχουμε, όχι απλά μια έντυπη στατική αποτύπωση του εγκλήματος όπως συνέβαινε στο παρελθόν, αλλά να παρακολουθούμε συστηματικά την εξέλιξη της εγκληματικότητας ανά περιοχή, τύπο εγκλήματος και ώρα τέλεσής του, και αναλόγως να παρεμβαίνουμε, να βελτιώνουμε ή ακόμα και να αναθεωρούμε τον πολιτικό, στρατηγικό και επιχειρησιακό μας σχεδιασμό. Είναι τμήματα σε περιοχές που εμφανίζουν ιδιαίτερες παραβατικές συμπεριφορές, έχουν πολλαπλά προβλήματα εγκληματικότητας, φιλοξενούν οι περιοχές αυτές πολλούς μετανάστες κι άρα υπάρχουν πολλές φορές συγκρούσεις.» (υπουργός Προ.Πο).

Τα 21 τμήματα που επιλέχτηκαν στις **«εγκληματογόνες» περιοχές (ανάμεσά τους το Ζεφύρι, το Ίλιον και το Μενίδι στις γειτονιές μας)** δηλώνουν το προφανές: οι κατεχόμενες ζώνες είναι πολύ πιο κοντά στην καθημερινότητά μας από όσο φανταζόμασταν. Και οι ανθρώπινοι στόχοι πιο ορατοί από ποτέ. Το διακύβευμα για τους κυρίαρχους στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι τα «προσχήματα» μιας τέτοιας κατασταλτικής επιθετικότητας όπου και όταν απαιτηθούν, για να αποσπάσουν κοινωνικές συμμαχίες σε γειτονιές έμφορτες κοινωνικής δυσαρέσκειας. Στο ιστορικό **κέντρο της Αθήνας,** (όπου εδώ και χρόνια εφαρμοζόταν ένα πείραμα συγκεντροποίησης της ανθρώπινης εξαθλίωσης και καταναγκασμών, όπου οι

μαφίες χαϊδεύονταν με τα κατά τόπους Α.Τ.) **οι συμμαχίες αρθρώνονται ξεκάθαρα στην κατασταλτική επέλαση της μηδενικής ανοχής**: οι δημοτικές αρχές και το «υγιές και νομιμόφρων» κομμάτι λαμπερών μαγαζατόρων και πρώην λαμπερών μαγαζατόρων (που έχασαν τη λάμψη τους από την επέκταση της κοινωνικής δυστυχίας στους δρόμους έξω από τα μαγαζιά τους). Εκεί είναι που με βαρβαρότητα εξυφαίνεται καθημερινά το δίχτυ της μηδενικής ανοχής, του μισανθρωπισμού και του ρατσισμού: οι καθημερινές έφοδοι σε (κατηλειμένους ή μη) χώρους διαβίωσης μεταναστών, το κυνήγι του «παραεμπορίου» (που πλέον τυλίγεται με την αίγλη του πολέμου υπέρ της εθνικής οικονομίας) η σταδιακή προσπάθεια εξαφάνισης των «λεκέδων» κάθε είδους (τοξικομανών, άστεγων κτλ). Η επέκταση των «καθαρών» αστικών εικόνων (αντίστοιχης με τη λάμψη της οδού Ερμού) και του στοιβάγματος, απομόνωσης και τιμωρίας όλων των «εγκληματογόνων» πληθυσμών αποτελεί κομβικής σημασίας διακύβευμα για το δόγμα της μηδενικής ανοχής.

Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ένα άλλου είδους «πείραμα» καθολικής κατοχής γειτονιάς που έλαβε χώρα λίγους μήνες πριν. Με ακούραστους συνεργάτες σύσσωμα τα ΜΜΕ που έδιναν το νοσηρό τους τόνο στην εξελισσόμενη τότε αντιτρομοκρατική επιχείρηση της ΕΛ.ΑΣ για την «εξάρθρωση του Επαναστατικού Αγώνα», η γειτονιά της Νέας Φιλαδέλφειας και οι κάτοικοί της, έγιναν για περισσότερο από ενάμιση μήνα πεδίο μιας όχι ιδιότυπης αλλά κατά κυριολεξία κατοχής. Σκανάρισμα της περιοχής, εντοπισμός και καταγραφή χιλιάδων κατοίκων, καταγραφή οχημάτων, συνηθειών, φιλικών και οικογενειακών επαφών, καθημερινή παρενόχληση πολλών για «απόσπαση πληροφοριών», παρακολούθηση χιλιάδων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων όλο το 24ωρο κτλ. Ένα hi-tech πείραμα, εικόνα από το κοντινό μέλλον.

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΧΘΡΟΣ

«Οι ορδές είναι η δικιά τους στρατηγική (σημ. των αναρχικών δηλαδή) απέναντι σε ένα κράτος της δεξιάς ανίκανο να τους αντιμετωπίσει, που τους ανέχτηκε με αποτέλεσμα να οδηγήσουν στο θάνατο, τη δολοφονία ενός μικρού παιδιού» Μιχάλης Χρυσοχοΐδης με αφορμή την αστυνομική εισβολή στο «Ρεσάλτο» και την εκκένωση του κατειλημμένου Δημαρχείου του Κερατσινίου

Δεν είναι απλός εκνευρισμός ενός υπουργού μπροστά σε μια πρόδηλα αποτυχημένη αστυνομική επιχείρηση. Αυτή η χρονική αντιστροφή, η αντιστροφή της αλληλουχίας των γεγονότων και των αιτιών της δολοφονίας του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου, δίνει εγκληματικό πρόσημο στο περίφημο μηντιακά κατασκευασμένο υποκείμενο βίας: **τους «κουκουλοφό-**

ρους». Η εγκληματοποίηση όμως του αναρχικού χώρου, η απονοηματοδότηση του λόγου τους και των πρακτικών κοινωνικής αντιβίας, λαμβάνει χώρα πάνω σε μία πολυπλόκαμη μηχανή καταστολής και παραγωγής ιδεολογίας: δεν είναι μόνο το μπετονάρισμα του θεσμικού πλαισίου στο όνομα της πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας (μια ιδιότυπη δηλαδή επαναφορά του αλήστου μνήμης «ιδιώνυμου») **Η σοσιαλδημοκρατική διαχείριση «εικάζει» πολιτικές και κοινωνικές «στρατηγικές» του αναρχικού-αντιεξουσιαστικού χώρου, για να μπλοκάρει όχι μόνο το κοινωνικό τους ρίζωμα αλλά και την σύμπραξή τους και τροφοδότησή τους με εκείνες τις κοινωνικές δυνατότητες που αυτόνομα και αυθόρμητα ξέσπασαν τον Δεκέμβρη του 08.**
Ο στιγματισμός αυτών των ριζοσπαστικών επιλογών ως «**άνομων», «φασιστικών» και «άνανδρων»** (κατά τα λεγόμενα του υπουργού), αποτυπώνει το ευρύ φάσμα πάνω στο οποίο ξεδιπλώνεται **η κρατική επιθετικότητα** για την με όλους τους όρους (και φυσικούς) εξόντωσης του εσωτερικού εχθρού: νόμος (άνομες), ιδεολογία (φασιστικές), ηθική (άνανδρες). Έτσι στήνονται τα μηντιακά και νομικά σενάρια που σκοτεινιάζουν την πολιτική αντίληψη του εσωτερικού εχθρού, διαθλούν τους κώδικες κοινωνικής του απεύθυνσης, ποινικοποιούν τις κοινωνικές σχέσεις για να δημιουργηθεί ένα ασφυκτικό πεδίο κοινωνικής αναφοράς και συμπράξεων. Να δημιουργηθεί μια αφερεγγυότητα ανάμεσα στην εικόνα που προσλαμβάνει ο καθένας για τον αναρχικό-αντιεξουσιαστικό χώρο και τις «πραγματικές» του στοχεύσεις.
Το είδαμε να γίνεται μετά τη δολοφονία του συντρόφου Λάμπρου Φούντα (τα σενάρια μιας διπλής-μυστικής ζωής), στην υπόθεση των «πυρήνων της φωτιάς», η οποία αποτέλεσε και τον δοκιμαστικό σωλήνα απλώματος της ποινικότητας και των θεσμικών μαύρων τρυπών ακόμα και στο πεδίο των απλών καθημερινών επαφών των κατηγορουμένων (με αποτέλεσμα δεκάδες άνθρωποι να είναι στοχοποιημένοι χωρίς έστω «ακράδαντα» στοιχεία). Το είδαμε στις πορείες να κυκλώνονται μπλοκ, να δέχονται επιθέσεις, να γίνονται συλλήψεις με καρμπόν κατηγορητήρια (η υπόθεση του Μάριου Ζέρβα και η έστω μικρή προφυλάκισή του δεν ήταν παρά μια κίνηση εκφοβισμού όλων αυτών που πλαισιώνουν τα «άνομα» μπλοκ). Το είδαμε στην εισβολή στο Ρεσάλτο και το δημαρχείο του Κερατσινίου, όπου τα γελοία σενάρια της «βαριοπούλας και των άδειων μπουκαλιών μπύρας», τροφοδότησαν μεν μια «αποτυχημένη» αστυνομική-αντιτρομοκρατική επιχείρηση αλλά άνοιξαν διάπλατα τον δρόμο για τέτοιου είδους απροσχημάτιστες μεθοδεύσεις στο άμεσο μέλλον ενάντια στους κοινωνικούς χώρους και τις καταλήψεις. Ξαναείδαμε το έργο του καλοκαιριού του 2001 αναφορικά με την υπόθεση του Επαναστατικού Αγώνα (οι αρχηγοί, η «ύποπτη καλαμωτή», τα ασύλληπτα μέλη, η δίψα για αίμα, η ιδιοτέλεια, η σύνδεση με το κοινό έγκλημα). Το βλέπουμε στην μηντιακά κατασκευασμένη «συμμορία με τα μαύρα» και την προσπάθεια διασύνδεσής της με όλες τις μορφές «εγκλήματος». Στην προσπάθεια φυσικής εξόντωσης του Σίμου Σεϊσίδη και των 2 συγκατηγορούμενων του φυγάδων, στην υπόθεση της προφυλάκισης του Άρη Σειρινίδη. Το βλέπουμε στην παραπομπή με κακουργήματα 4 συντρόφων στη Λάρισα για την απαλλοτρίωση σουπερ μάρκετ και μοίρασμα των προϊόντων. Το βλέπουμε όταν το διαρκές επίδικο από την πλευρά του Νόμου και της Τάξης είναι το άσυλο των πανεπιστημίων και το «άβατο» των Εξαρχείων. Το βλέπουμε κάθε φορά όταν οι διαδηλώσεις βαφτίζονται από θεσμικά στόματα

«σύμφυρμα ομάδων τυφλής βίας». Μπορεί ανάμεσα σε όλες αυτές τις υποθέσεις να υπάρχει **μεγάλη απόσταση και διακριτότητα, στις επιλογές αντίστασης, στην ποιότητα των κοινωνικών προταγματικών, στις στοχεύσεις, στις αφορμές και στις κατευθύνσεις,** παρόλ΄ αυτά η πολιτική, θεσμική και ιδεολογική αντιμετώπισή τους παραμένει πιστή σε μια συγκεκριμένη **ενιαία «μεγάλη αφήγηση»** που εδώ και καιρό κατασκευάζει το κράτος για τον ριζοσπαστικό κοινωνικό χώρο της αντιεξουσίας.
Οι απαντήσεις στην κρατική επιθετικότητα πάνε πολύ πιο πέρα από την «αυτονόητη» αλληλεγγύη σε κάθε διωκόμενο. Χρειάζεται κάτι πολύ περισσότερο από το «όλοι στους δρόμους», χρειάζεται εστίαση και ανταπάντηση στον ιδεολογικό πόλεμο, τόνωση των κοινωνικών ριζωμάτων και αναφορών, εκτεταμένη και αδιαμεσολάβητη αντιπληροφόρηση. Χρειάζονται ρήγματα και δημιουργία κοινωνικών πόλων που θα αποσυντονίζουν την γραμμικότητα της κοινωνικής συναίνεσης, θα μπλοκάρουν τις «κοινωνικές συμμαχίες» της καταστολής. Η οξυνόμενη κρατική επιθετικότητα είναι κάτι πολύ περισσότερο από τα δακρυγόνα των ΜΑΤ κάτι πολύ περισσότερο από τα φρενήρη μαρσαρίσματα της ομάδας Δέλτα, κάτι πολύ περισσότερο από αλαζονικούς ανακριτές.

ΚΑΤΑΡΡΕΟΥΣΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΚΜΑΖΟΥΣΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Για ακόμα μια φορά η ατέλεια είναι κομμάτι της ελπίδας… Όσο και αν οι κατασταλτικές δυνατότητες διαφημίζονται μέσα από τη ναρκισσιστική περιγραφή των έξυπνων συστημάτων επιτήρησης, ταξινόμησης συμπεριφορών και διαχείρισης κρίσεων που διαθέτουν, τελικά κανένα σύστημα δεν παρέχει απόλυτη επιτυχία. Συνηγορούν σε αυτό και οι απανωτές «δυσκολίες» του «ηλεκτρονικού στρατού» των Η.Π.Α. σε Αφγανιστάν και Ιράκ. Αντιθέτως όσο τα οργανωτικά σχήματα εξαντλούν τις δυνατότητες θωράκισης σκληραίνοντας τις συναρθρώσεις τους, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα αποδιοργάνωσης τους καθώς **μειώνεται η αντοχή τους σε καταστάσεις που τείνουν να αυξήσουν την «κοινωνική αταξία»** (π.χ. απεργίες και καταλήψεις που θα παρεμποδίζουν την ομαλή κατανάλωση και την κυκλοφορία των εμπορευμάτων και τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, στάση πληρωμών, συλλογικές απαλλοτριώσεις κ.ά.).
Προς αυτή την κατεύθυνση συντείνει και η απρόβλεπτου ρίσκου, κοινωνικής πρόσληψης και μετάφρασης απόφαση της πολιτικής εξουσίας να εφαρμόσει την οικονομίστικη συνταγή της εξυγίανσης μέσω καταστροφής «πλεονάζοντος κεφαλαίου»,

στην προσπάθεια αποκατάστασης – μερικώς έστω – της εμπιστοσύνης στην θεσμική λειτουργία. Έτσι ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. φαίνεται να επιδίδονται σε μια «εκποίηση» προβληματικών στελεχών και δημόσιων λειτουργών στο όνομα της «διαφάνειας». Η επιλογή αυτή δεν είναι πρωτόγνωρη για το πολιτικό σύστημα (π.χ. ειδικό δικαστήριο κατά Α. Παπανδρέου και βουλευτών του ΠΑΣΟΚ., υπόθεση ΑΓΕΤ-ΗΡΑΚΛΗΣ κ.ά.). Μόνο που αυτή τη φορά το άλλοτε πορώδες και γόνιμο έδαφος για την **εκμαίευση κοινωνικών συναινέσεων** έχει διαβρωθεί για τα καλά και οι μηντιακές φιτιλιές – ενισχυμένες και από τον ανταγωνισμό των «μέσων» αλλά και τα ιδιαίτερα συμφέροντα των ιδιοκτητών τους – το κάνουν ακόμα λιγότερο απορροφητικό.
Μέσα σε μια περίοδο βαθιάς και δομικής κρίσης του συστήματος οι πολιτικοί διαχειριστές (και όχι μόνο αυτοί) προσπαθούν αλαφιασμένοι, σαν μαθητευόμενοι μάγοι, να ανακαλύψουν νέες ψευδαισθήσεις ευμάρειας αλλά και νέα τεχνάσματα για να τις καταστήσουν πειστικές ώστε να αποκτήσουν κοινωνικά ερείσματα. **Η δήλωση πίστης στους ιεροκήρυκες του νεοφιλελευθερισμού (Δ.Ν.Τ) κάνει ακόμα πιο δύσκολη τη διαχείριση της δυσαρέσκειας, καθώς αναμένεται όλο και μεγαλύτερα κοινωνικά κομμάτια να απολέσουν (σταδιακά ή απότομα) και του ελάχιστους υλικούς όρους διαβίωσης και αξιοπρέπειας, διαμορφώνοντας ένα εξαιρετικά ασταθές περιβάλλον κοινωνικής πόλωσης.** Σε αυτό το ασφυκτικό πλαίσιο λειτουργίας ο κυριαρχικός συνασπισμός είναι αναγκασμένος – όσο δεν εφευρίσκει πειστικές υποσχέσεις – να εκμεταλλευτεί τη διάχυτη κοινωνική ανασφάλεια (αναπαράγοντας τη μάλιστα μεγενθυμένη και επαναπροωθώντας τη για κατανάλωση μέσω των Μ.Μ.Ε.), επιχειρώντας να καταστήσει τον φόβο τη βασική συγκολλητική ουσία της κοινωνικής συνοχής.
Φυσική απόρροια αυτού του στρατηγήματος, όπως είδαμε, είναι η πολυεπίπεδη ενορχήστρωση της φιλολογίας «περί εγκληματικότητας». Μέσα από αυτό το πρίσμα επανακάμπτουν τα κλασικά σχήματα **στοχοποίησης κοινωνικών ομάδων, εμπλουτισμένα ελέω κρίσης με νεόκοπες ρητορείες** που αγγίζουν πότε «εθνικές ανάγκες», πότε «κοινωνικές και εθνικές ευθύνες» και πότε «ανάγκες πολιτικής σταθερότητας». Ως εκ τούτου **η όξυνση της καταστολής**, σε καιρό μάλιστα έντασης του κοινωνικού πολέμου, αποτελεί βασική στρατηγική για την διαχείριση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης και φυσικά η αστυνομία, ως φυσικός φορέας της καταστολής, αποτελεί ένα από τα βασικότερα εργαλεία της.
Έτσι κι αλλιώς η νέα κυβέρνηση μπορεί να χώλαινε στην αρχή σε διάφορα θέματα αλλά στο ζήτημα της καταστολής ήταν εξαρχής παραγωγική. Στο ξεκίνημα της η σοσιαλδημοκρατική πολιτική διαχείριση έκανε μικρά ανοίγματα και χάρες στις αριστερές υποστυλώσεις του συστήματος, για να εισπράξει τη σιωπή τους κατά την επίθεση που διεξήγαγε ενάντια στους ριζοσπαστικούς κοινωνικούς χώρους, όπως αντίστοιχα «ανοίγματα» προς τις (ακρο)δεξιές υποστυλώσεις του συστήματος έκανε η προηγούμενη κυβέρνηση στο πλαίσιο των δικών τις παρόμοιων στοχεύσεων. Η συναινετική στρατηγική, που μέχρι πρότινος **κτιζόταν στις ανασφάλειες των «νοικοκυραίων», απαιτούσε μια αριστερή στροφή** για να καθηλωθούν οι κοινωνικές αντιστάσεις σε ξέπνοες και θεσμικές διεκδικήσεις. Έγραφαν τότε χαρακτηριστικά οι εφημερίδες: *« ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης θα προχωρήσει την «επιχείρηση Εξάρχεια» με την ΕΛ.ΑΣ., αλλά τώρα ελπίζει νομιμοποιημένη με νέες συμμαχίες».* Η «περιφρούρηση» από τα ΜΑΤ της εκδήλωσης αντιρατσιστικών οργανώ-

σεων στον Άγιο Παντελεήμονα, οι διαρκείς συνομιλίες με αριστερές οργανώσεις και φορείς με αφορμή το νομοσχέδιο για τη μετανάστευση και το «τηλέφωνο του υπουργού», που θα ήταν πάντα διαθέσιμο όπως ο ίδιος δήλωνε, έφτιαξαν ένα κλίμα «οικειότητας» το οποίο όμως έπασχε από «ανταποδοτικότητα». Οι μέρες που ακολούθησαν, όπως γνωρίζουμε, χρωματίστηκαν με (και συνεχίζουν να χρωματίζονται από) οξυμένη κοινωνική δυσαρέσκεια απέναντι στην μεγιστοποίηση της επιθετικότητας κράτους και αφεντικών, **που οδήγησαν σε αναδιάταξη των στρατηγικών όλων και τις έσυρε σε νέο πεδίο πολώσεων.**

Ταυτόχρονα και παραδοσιακά, το συναινετικό σχέδιο της κατασταλτικής στρατηγικής ψάχνει ριζώματα στις τοπικές κοινωνίες και την τοπική αυτοδιοίκηση. Τα τοπικά συμβούλια πρόληψης της εγκληματικότητας, η επέκταση του θεσμού της δημοτικής αστυνομίας, η αγαστή συνεργασία και συντονισμός του αστυνόμου της γειτονιάς με τον δημοτικό αστυνόμο, τα σχέδια αναπλάσεων των δημόσιων χώρων που προωθούν τα νομαρχιακά κονδύλια, η «άμεση επικοινωνία των πολιτών με την αστυνομία» (κοινώς η ρουφιανιά) που προωθείται ως κοινωνική αξία, όλα αυτά αποτελούν ένα θεσμικό άπλωμα της καταστολής που αναζητά «συνεργάτες» και «συμμαχία προθύμων» και σε τοπικό επίπεδο. Και καλοθελητές στα δημοτικά συμβούλια, στα δημαρχιακά μέγαρα, στους τοπικούς θεσμικούς φορείς και μη, υπάρχουν αρκετοί.

Πλέον η κατασταλτική στρατηγική φαίνεται να έχει διαμορφώσει τα «κοινωνικά της ερείσματα», με πραγματικούς – υλικούς όρους, στην ακροδεξιά και στα θεσμικά όργανα του κόσμου του εμπορίου. Στους μόνιμα πρόθυμους δηλαδή... **Παρόλ' αυτά δεν πρέπει να υποτιμάμε τις δυνατότητες του συστήματος στο να κερδίζει κοινωνικές σιωπές:** με παρόμοια «εθνικά» επιχειρήματα, με παρόμοια «ταξικά» επιχειρήματα («μας παίρνουν τις δουλειές»), με μια μηντιακή και θεσμική εκστρατεία εγκληματοποίησης των μεταναστών, κατόρθωσε τα τελευταία 20 χρόνια να δημιουργήσει μια «αόρατη» κοινωνική μάζα προλετάριων και εξαθλιωμένων και τις ανάλογες «υποδομές»: τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, οι εκτελέσεις στα σύνορα, οι «τυχαίοι» πνιγμοί στο Αιγαίο, οι (πολλές) αθέατες Μανωλάδες ανά την επικράτεια, ο καθημερινός εξευτελισμός από αφεντικά και αστυνομικούς, είναι μια πραγματικότητα που συνεχίζει να υφίσταται δίπλα μας χωρίς να ξεσηκώνει κοινωνικές θύελλες.

Η επίθεση στους μετανάστες και μη μικροπωλητές, η οποία ονομάζεται επίθεση στο παραεμπόριο (και συγκινεί αφάνταστα τον λαμπερό εμπορικό κόσμο του αθηναϊκού κέντρου), ο καθημερινός πόλεμος από τα ΜΜΕ (που προλειαίνει το έδαφος για σκληρή κατασταλτική απάντηση) στους ναυτεργάτες, οι οποίοι αποκλείουν λιμάνια και συμβολικά παρακωλύουν την παρασιτική και χυδαία βιομηχανία του τουρισμού να γεμίσει τσέπες εμπόρων, (κινητοποιήσεις οι οποίες παρόλο που είναι ελεγχόμενες και συντεταγμένες στις αναγκαιότητες του ΚΚΕ και θα ξεφουσκώσουν όταν ο κομματικός μηχανισμός πάψει «να λαμβάνει πολιτική υπεραξία», προκαλούν μικρούς εκνευρισμούς στο εφοπλιστικό λόμπι), οι σκληρές επιθέσεις στις διαδηλώσεις, οι «εκκαθαριστικές επιχειρήσεις» σε γειτονιές που ζουν πολλοί μετανάστες, το χτίσιμο πολλών νέων κέντρων κράτησης μεταναστών, η απαξίωση των υποδομών «επανένταξης», η ασφυκτική περικύκλωση των ριζοσπαστικών κοινωνικών χώρων, η ποινικοποίηση ακόμα και απλών καθημερινών χειρονομιών χαριστικότητας (πχ. το να δίνεις ή να δέχεσαι το επικυρωμένο εισιτήριο από

κάποιον άλλον), όλα αυτά διατυπώνουν με σαφήνεια όχι απλά μια όξυνση της καταστολής, ούτε μόνο ένα αυτονόητο άπλωμα της ποινικοποίησης, ούτε απλά υποδεικνύουν με σαφήνεια τους αποδέκτες των δογμάτων μηδενικής ανοχής. Μπροστά στο έλλειμμα άρθρωσης πειστικού συναινετικού λόγου, με μικρές κοινωνικές συμμαχίες, με ένα τεράστιο κοινωνικό σώμα να οδηγείται στην εξαθλίωση και κυρίως με μια κοινωνική οργή που μοιάζει να είναι ανυποχώρητη, είναι δεδομένο πως οι μηχανισμοί θα στηθούν με όρους διεξαγόμενου κοινωνικού-ταξικού πολέμου.

Οι επερχόμενες αναμετρήσεις με την καταστολή δεν θα είναι μόνο φυσικές αναμετρήσεις στο δρόμο. Αν στο δεκεμβριανό σύνθημα «όλοι στους δρόμους» τα αρμόδια κατασταλτικά επιτελεία ανταπάντησαν μήνες μετά με το ίδιο σύνθημα βγάζοντας τις ένστολες συμμορίες τους με αναμμένους φάρους να περιφρουρούν την νομιμότητα των κυρίαρχων, αν ο φόβος θέλει να γίνει η συγκολλητική ουσία της κοινωνικής ειρήνης, εμείς δεν έχουμε παρά **να μπλοκάρουμε την παραγωγή φόβου,** να μπολιάσουμε **με το μικρόβιο της αλληλεγγύης** τα κοινωνικά κομμάτια που πλήττονται από την καπιταλιστική-κρατική επέλαση, για να αντιληφθούν όχι μόνο τις μεγάλες δυνατότητες αυτοκαθορισμού τους αλλά και το ότι δεν πρέπει κανείς να μείνει ή να νιώθει μόνος, **να σαμποτάρουμε την ροή του συναινετικού λόγου και τις συμμαχίες του,** **να οργανώσουμε δίκτυα αλληλεγγύης, να οξύνουμε την κοινωνική επιθετικότητα,** να αντιπαρατεθούμε στο πεδίο που τρέμουν οι κυρίαρχοι: **στο δρόμο,** με όπλο τη συλλογική μας κοινωνική αντιβία, το πείσμα και την αλληλεγγύη. Άλλωστε ακόμα και αν τα φοβικά αντανακλαστικά της κοινωνίας καθημερινά δηλητηριάζονται με ρεπορτάζ για την «εγκληματικότητα που σαρώνει τις γειτονιές» και τους «αστυνομικούς που με αυταπάρνηση προσφέρουν κοινωνικό έργο», είναι δεδομένο πως αυτό το «εργάκι» πρέπει να ξεπεράσει έναν βασικό σκόπελο: τα χειμαζόμενα και ωθούμενα στη δυστυχία κοινωνικά κομμάτια δύσκολα θα ευαρέσκονται για πολύ καιρό σε μια «δημόσια τάξη» που θα εξασφαλίζει τη θυσία τους για να καλυφθούν τα ελλείμματα της εθνικής οικονομίας…

Η ΦΤΩχΕΙΑ
ΜΑΣ ΠΕΡΙΚΥΚΛΩΝΕΙ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
ΤΗΣ

Θερσίτης

ΧΩΡΟΣ ΡΑΔΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ

ΝΕΣΤΟΡΟΣ & ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ-ΙΛΙΟΝ

www.thersitis.gr